



**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 2. Assignatur obiectum propositione de obiecto conditionato libero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

nam licet intrinsecè, & ex se proportionem non haberet, ratione alterius adequatè conditionis fieret proportionata. Dixi etiam si proportionem intrinsecè non haberet, quia difficile est non inueniri antecedenter ad decretum & reuelationem Dei proportionem aliquam in re, seu in conditione inadéquata, cui Deus ex decreto aut reuelatione euentum conditionatum annexuit.

§. II.

Assignatur obiectum propositionis de obiecto conditionato libero.

6 **S**ed adhuc grauis est difficultas in assignanda conditio-
ne respectu futuri liberi conditionati ratione decreti
seu concursus Dei requisiti ad existentiam futuri, quomo-
do videlicet decretum hoc, seu Dei concursus poni de-
beat, an videlicet ex parte conditionis, vel ex parte euen-
tus conditionati. In qua re non vna omnium Doctorum
mens. Pono euentum conditionatè futurum esse actum
quemdam naturalem voluntatis, ad quem nullum aliud
principium creatum requiritur præter voluntatem præ-
uentam naturali cognitione obiecti, & de hoc inquiri,
quomodo assignanda sit conditio. Dicunt quidam ex parte
conditionis ponendum esse concursum Dei, ita vt sensus
sit: si voluntas habuerit talem cogitationem, & Deus cum
illa concurrerit, erit actus voluntatis. Hic modus assignan-
di obiectum cognitionis conditionatæ nullo modo susti-
neri potest, quia concursus Dei non distinguitur à concur-
su creaturæ, & concursus creaturæ non distinguitur ab
actu illius. Ex quo fit idem esse ponere ex parte condi-
tionis concursum Dei, ac ponere concursum creaturæ &
euentum ipsum conditionatum, ita vt sensus illius pro-
positionis erit, si fuerit voluntas cum cogitatione, & con-
cursus Dei, & voluntatis idem inter se, idemque cum actu
voluntatis, erit actus voluntatis: erit ergo hæc scientia
inepta, & Deus hoc obiectum cognoscens tantum cogno-
sceret: quod si fuerit actus voluntatis, erit talis actus, &
quod si concurrerit, erit illius concursus, qui est idem
cum actu voluntatis. Dicunt alij conditionem ita esse
ponendam, si voluntas habuerit hanc cogitationem & pos-
set operari independentè à Deo, tali cogitatione posita
operaretur. Hoc obiectum scientiæ conditionatæ est chi-
mericum, ex vi enim illius cognosceretur, quid fieret si
daretur alia voluntas potens operari independentè à Deo
quæ est voluntas chimerica, non verò quid fieret data hac
voluntate, quæ dependenter à Deo essentialiter operatur,
si talem cogitationem haberet. Alij decretum Dei ponunt
ex parte euentus conditionati, & ita obiectum veritatis
conditionatæ assignant, si voluntas habuerit talem cogi-
tationem, Deus decerneret cum illa concurrere, & consen-
tiet. Difficile defenditur hoc obiectum veritatis conditio-
natæ; quia in primis voluntas cum cogitatione non est
sufficiens conditio ad actum voluntatis sine decreto Dei
volentis concurrere: ergo non potest cognosci actus vo-
luntatis futurus tantum sub conditione voluntatis cum
cogitatione, quia, vt dicebam, euentus conditionatus non
potest cognosci liberè futurus nisi sub adæquata condi-
tione illius. Secundò actus voluntatis non potest cogno-
sci sub hac conditione liberè futurus nisi cognoscatur de-
pendens à principio cum omnibus requisitis ex parte cau-
sæ primæ, & secundæ ad operandum: sed præter volunta-
tem, & cogitationem requiritur omnipotentia indifferens
ad producendum actum voluntatis, vt fit talis actus: ergo
non potest cognosci liberè futurus, & tantum dependere
à voluntate & cogitatione. Alij dicunt obiectum cogni-
tionis conditionatæ hoc esse: si voluntas habuerit talem
cogitationem, & Deus decreuerit efficaciter cum illa
concurrere erit consensus. Contra hunc dicendi modum
sic insurgo: Posito decreto efficaci Dei non potest non
esse illud obiectum: ergo conditio posita in hoc obiecto
habet connexionem necessariam cum euentu conditiona-
to: ergo euentus conditionatus non videtur liberè futurus,
nihil enim est liberè neque contingenter ex suppositione
illius, quo posito non potest non esse. Secundò, quando vi-
detur sub conditione negatio actus, ex parte anteceden-
tis non potuit videri decretum, quia hoc numquam est
cum negatione actus, sed non posito decreto actus esse
non potest, quia per se dependet à decreto: ergo negatio
necessariò ponitur: ergo non potest cognosci negatio actus
sub illa conditione, in qua non est decretum requisitum
ad actum liberè neque contingenter, sed necessariò futu-

ra. Alij in hunc modum obiectum huius cognitionis assi-
gnant. Si voluntas habuerit talem cogitationem, & per
Deum non iterit, vel si voluntas habuerit talem cogi-
tationem, & ex parte Dei non deficiat, erit actus voluntatis.
Hic modus explicatione indiget, quid enim est non fice-
re per Deum, vel non deficere ex parte Dei? si est Deum ne-
gatiuè se habere, falsum est, quia Deo negatiuè se habere
effectus esse non potest: si non deficere ex parte Dei,
significat esse concursu quatenus est à Deo, ponitur ex parte
conditionis concursus Dei, qui est idem cum concursu
voluntatis, & cum illius actu, & ita euentus conditionatus
ex parte conditionis apponitur quod supra impugnatum est.

Rem hanc componam ratione quadam communi iuxta
cuiusque doctrinæ principia, à qua pauci qui rem attentè
meditentur recedunt. Ex parte conditionis ponendum
est respectu actus liberi conditionati totum id quod idem
est actus absolutè liberè existens supponit ex parte actus
primi, & eo modo quo supponitur decretum Dei ex
parte actus primi ad existentiam absolutam actus,
eo modo supponi debet ex parte conditionis ad ip-
sum actum sub conditione futurum: ratio à priori est
perspicua: Propositio conditionatæ affirmat actum
esse futurum hac conditione supposita: sed actus illius po-
tens esse liberè futurus, quibus positus de facto, liber de
facto existit: sed positus omnibus, quæ se tenent ex parte
actus primi de facto liber existit: ergo antecederet ad hanc
existentiam verum erat dicere, si hæc omnia ponerentur
esset actus liber. Confirmatur, quando ego tibi dico, si pe-
tis librum à Petro, ille tibi librum dabit, & postea petis,
& ille dat librum, tunc ego rectè infero me tibi verum esse
prædixisse: ergo cum video ego actum liberè existere ab
his principiis, rectè infero, quicumque prædixit actum esse
futurum, si talia principia ponerentur, verè enunciatur &
verum conceptum eformauit.

Ex hac doctrina iuxta diuersa diuersorum principia di-
uersum obiectum scientiæ conditionatæ est assignandum:
qui sentiunt decretum absolutum, & efficac præcedere in
statu absoluto existentiam absolutam actus liberi tenen-
tur hoc decretum ex parte conditionis constituere ad actum
liberum conditionatè futurum: quod si hos premat ratio
illa facta de connexionem necessaria inter decretum tenens
se ex parte conditionis, & euentum conditionatum, eod-
em eodem modo premit in statu absoluto, in quo illam
dissoluisse debebant, eademque ratione qua defendunt
decretum efficac præcedens meum voluntatis actum in
statu absoluto, non ledere absolutam libertatem actus ab-
solutè existentis, idem de decreto posito ex parte condi-
tionis ad actum conditionatum defendere poterunt: est
enim vna eademque difficultas, quæ clariùs patet in statu
absoluto, quàm in statu conditionato, & quæ ad hunc sta-
tum ex illo trahitur. Qui defendunt decretum efficac, vt
efficax non se tenere ex parte actus primi ad effectum ab-
solutè existentem, sed per hunc illud constitui, tantumque
ex parte actus primi ad actum voluntatis supponi omni-
potentiam applicatam præcisè per negationem actus quo
Deus dicat, nolo concurrere per voluntatem, vel actum
diuinæ voluntatis in illo priori non efficacem sed indiffe-
rentem vt coniungantur cum actu & cum negatione actus
& per negationem actus efficacis, quo dicat, nolo concu-
rere, tenentur ex parte conditionis ponere voluntatem,
cogitationem, & negationem illius decreti dicentis, nolo
concurrere, & actum voluntatis diuinæ in illo priori non
efficacem, sed indifferetem ad efficacem & illius negatio-
nem, si hunc in statu absoluto constituunt ex parte actus
primi, & non aliud decretum efficac. Difficultas illa quam
suprà tetigi, videlicet ad omnem effectum supponi neces-
sariò actum efficacem voluntatis diuinæ, vincenda est in
statu absoluto à quo primo trahitur iuxta hæc principia.

9 Cæterum cum ego ex parte actus primi ad actum libe-
rum absolutè futurum, decretum quoddam applicatum
omnipotentiam constituam, determinatè actum voluntatis
respiciens, ex se indifferens vt coniungatur cum actu, &
cum negatione illius, quia ex vi illius Deus non decerneret
actum esse futurum independentè à voluntate, sed vult
actum esse dependentè à libertate voluntatis, ita vt si hæc
non se liberè determinet, ex vi illius actus non determi-
netur, quia tantum habet intrinsecè applicare omni-
potentiam vt illa possit vt voluntas, eo modo quo virtus ha-
bitu, tunc hunc eundem actum teneor ponere ex parte
conditionis ad actum liberum conditionatè futurum, ita

ita ut obiectum propositionis conditionatæ sit hoc, si voluntas habuerit talem cogitationem, & Deus parauerit suam omnipotentiam per decretum indifferens, quo vult actum fieri dependenter à voluntate, erit actus, vel erit negatio actus: naturam huius decreti explicui in *Physicis* Contr. 10. ubi de modo quem Deus habeat concurrere cum causis liberis disputauit: de hac re latius non disputo, de illa enim latissime nostri Auctores in materia de scientia, obiectum scientiæ mediæ assignantes.

§. III.

Statuitur veritas positionis de obiecto conditionato libero.

10 **I**am de veritate harum propositionum facile erit quid dicendum sit definire. Affirmo cum omnibus nostræ Societatis Auctoribus propositiones has veritatem habere. Posset hæc conclusio multis Scripturæ testimoniis, quibus hi conditionati euentus liberi prædicuntur, innumerisque Patrum testimoniis roborari, sed hæc expendere non ad nostrum Philosophicum opus spectat, sed Theologicum est, de quo non modò legantur nostri Auctores, quorum quilibet abundè de hac re multa dabit, præcipuè P. Ruzius tom. de scientiâ; ubi de hac disputans propriam suam eruditione superasse videtur, neque inter Doctores Scholasticos inuenio, quem cum hoc doctissimo viro in hac re comparem. Ratione purè Philosophica probro. Si Petrus tali cogitatione effect præuentus illi consentiret, vel non consentiret de facto, neque enim potest dari medium ali- quod inter consensum, & non consensum, neque potest poni homo in aliquo statu, seu rerum ordine, in quo vnâ harum propositionum non sit vera: *Homo in hoc statu constitutus non consentit, vel homo in hoc statu constitutus consentit*, demus ergo consensum: ergo verum est dicere, si homo in hoc statu poneretur consentiret: demus non consensum, ergo verum est dicere, si homo in hoc statu effect constitutus non consentiret. Confirmatur: pone duos homines, quorum vnus dicit: si Petrus haberet talem cogitationem consentiret: & alius dicit, non si Petrus haberet talem cogitationem consentiret. Alter horum hominum rem diceret eo modo, quo effect: ergo alter horum veritatem diceret, ergo altera harum propositionum esset vera, & altera falsa: antecedens probro, quia vt supra dicebam in illo casu & in quocumque alio, vel effect consensus, vel negatio consensus determinat: cum ergo vtrumque affirmarent hi duo homines, quilibet illorum alterum extremum, non posset non ab aliquo affirmari id, quod inde futurum esset. Consequenter est manifesta, quia veram propositionem proferri est rem dicere eodem modo quo in se est.

11 Confirmatur, hæc propositio est vera: *Petrus vocatus respondet*, ergo hæc antea erat vera, si Petrus vocaretur responderet, vt enim supra dicebam, ex his euentibus absolutis læpè inferimus nos illos verè conditionate enuntiasse sub illis conditionibus, quibus positis dependenter ab illis ponitur euentus absolutus, qui conditionate fuerat pronuntiat. Denique omnia argumenta quæ suadent veritatem, & falsitatem propositionis enunciatæ de futuris absolutis liberis, idem conuincunt de futuro conditionato: sicut enim ex eo quod hæ sunt propositiones contradictoriæ, *Petrus peccabit, & Petrus non peccabit*, inferitur vnâ esse veram, & alteram falsam, sic similiter hæ propositiones: *Si Petrus haberet talem cogitationem, peccaret. Non si Petrus haberet talem cogitationem, peccaret*, ergo eodem modo non potest non vnâ earum esse vera, & altera falsa.

12 Sed adhuc est aliud, erit componendum faciliè, diffidium inter nostros Auctores: An videlicet propositiones illæ, in quibus id quod ponitur ex parte antecedentis nullam connexionem habet cum consequenti, sint veræ, quâdo per accidens coniunguntur antecedens, & consequens: verbi gratia, dixit quis: *Si Petrus iudit, Ioannes barbam fricabit*, & de facto contigit Petrum ludere, & Ioannem barbam fricare, dubitatur in hoc casu, an illa propositio vera sit, necne: Affirmat Suar. Negat Vasquez: vtrumque patronum plures sequuntur, quos omnes rectè conciliat P. Herice tract. de scientia, disp. 7. c. 10. num. 61. qui rectè docet particulam *si*, sumi posse propriè, & strictè, & in rigorosa significatione, & tunc prædictas propositiones veras non esse, quia consequens nullo modo ex antecedenti procedit, neque vllus est ordo inter consequens, & antecedens, & hæc ratione dixi in omni propositione conditionali ve-

Francisc. de Ouidio Philosoph. Tom. II.

ritatem habente, conditionem habere aliquam conducen- tiam in euentum conditionatum. Ait etiam particulam *si*, posse sumi improprie in alia latiori significatione, ita vt significet idem quod *cum*, aut *quando*, & tunc prædictæ pro- positiones erunt veræ quociescumquo coniungatur id quod significatur instar conditionis, & instar conditionati. Dico instar, quia in his propositionibus propriè non reperitur conditio, neque conditionatum: quia, vt rectè notat Herice, quando particula *si*, sumitur strictè, tantum est vnica simplex veritas falsitas in illo complexo constituto ex co- ditione, & conditionato: quando verò sumitur improprie est duplex obiectum quod assumatur, et si cū repositis concomitantia, sicuti cum dicitur *Petrus curret cum Ioanne*, sensus est, Petrus curret, Ioannes curret & vterq; simul curret, quæ si multas vtriusque cursum dicit formaliter, & hoc sensu posset dici propositionem illam disparatam significatam instar conditionatæ æquiuale re simpliciter categoricæ affir- manti similitudinem duorum extremorum, quæ instar condi- tionis & conditionati significantur.

13 solet obijci, veritatem propositionis conditionatæ de- struere libertatem, nam posita veritate huius propositio- nis, si Petrus vocatus fuerit, consentiret, & purificata condi- tione non potest non consentire: ergo necessariò consen- tiet. Respondeo, posita veritate conditionatæ, & purificatâ conditione euentum necessariò transire in absolutum, hæc tamen necessitatem libertati non obesse, quia est neces- sitas orta ex ipso actu conditionato & non ex conditione, neque ex aliquo, quod illum præcedat, ac proinde est ne- cessitas consequens, sicuti necessitas orta ex ipsa absoluta futuritione actus, de qua dixi Puncto præcedenti. Vide so- lutionem ibi traditam eidem argumento facto contra veritatem propositionis de futuro absoluto libero.

§. IV.

In quo cognoscantur.

14 **T**homistæ asserentes, futura libera cognosci in decre- to libero Dei ea præcedenti consequenter asse- runt futura conditionata libera cognosci in decreto quo- dam, quod Deus habet absolutum ex parte actus, & con- ditionatum ex parte obiecti. Contra hoc decretum pu- gnacissime agunt omnes Societatis auctores, ex eo enim libertatem destrui efficacissimis rationibus propugnant. Si enim Deus habet hoc decretum ex natura sua efficax an- tecedens omne exercitium libertatis. *Volo vt si Petro hanc cogitationem dederò consentiat*, & postea aliud similiter antecedens, quo dicat *volo hanc cogitationem*, ex illis infalli- biliter sequitur consensus tanquam ex aliquo antecedenti, & ita neque antecedens potestas permanet ad carentiam consensus, & illa libertas destruitur. Hanc ratio- nem late nostri auctores insequuntur in tractatu de sci- entia Dei, & eadem est cum illa, quam Punct. 5. de decreto futurorum liberorum absolutorum, in quo talia futura Tho- mistæ cognosci volunt, & vtrumque decretum, argumen- tis quibus physica prædeterminatio impugnatur, impu- gnandum est, ideo illius impugnationem non insequor.

15 Iuniores quidam decretum hoc cum vniuersa Societate reiicientes magnam difficultatem sibi fingunt in designâ- do medio apto ad hæc conditionata libera cognoscenda & determinatio inueniendo scientiæ, quam de illis Deus habet, v. g. in designando determinatio vi cuius Deus ha- beat hoc iudicium, *Si dederò Petro hoc auxilium, & præpa- rem illi meam omnipotentiam consentiet*, potius quam opposi- tum iudicium, quod habuisse contingere potuit, ad quam difficultatem superandam subtiliores, quam solidiores plurimos atrextuere discursus: verumtamen prætextu mo- destiæ, nec magnitudinis laboris in re hac exponenda eam omittendi mihi excusationem permittit Falolus, sed ignauia & incertiæ dandum esse affirmat illi, qui rem hanc exponere recuset, sic habet, hæc difficultatem tractans tom. 2. q. 14. art. 13. dubit. 19. n. 462. *Verum enimvero hoc seculo huiusmodi controuersia præstantissimis innumerorum in- genis adeo trita est, vt si ab istiusmodi solutione excusare te velle, id iam non tam ad modestiam, ac difficultatis magnitudinem, quam ad ignauiam vel incertitiam referri possit*: Ne igitur ignauia, vel incertiæ notam admittam paucis rem hanc exponam.

16 Deum per se ipsum ex perfectissimo, & infinito præ- dicto intellectui esse determinatum ad cognoscendum quidquid est cognoscibile, & ad firmandum iudicium de omni obiecto